

MJSS

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 8. 2024. Issue 1.

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
COBISS.CG-ID 32743952

ISSN 2536-5592

Publisher: Center for Geopolitical Studies

Center for Geopolitical Studies

Časopis *Montenegrin Journal for Social Sciences* upisan je u evidenciju
medija, Ministarstva kulture Crne Gore pod rednim brojem **782**.

MJSS

MONTENEGRIAN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 8. 2024. Issue 1. Podgorica, June 2024.

Publishing this issue of MJSS was supported by the
Ministry of Science of Montenegro

Editor in Chief: Adnan Prekić

Editors: Zivko Andrijasevic, Dragutin Papovic, Ivan Tepavcevic, Milan Scekic.

International editorial board: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srdja Pavlovic, University of Alberta, CANAD

Montenegrin Journal for Social Sciences is indexed in: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Proofreading and lecture in English: Danijela Milićević

Proofreading and lecture in Montenegrin: Miodarka Tepavčević

Address: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Montenegro;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ac.me

Prepress and print: Pro file – Podgorica

Circulation: 100 copies

Volume 8. 2024. Issue 1. Podgorica, June 2024.

CONTENTS:

STUDENT PROTESTS OF 1968 - MONTENEGRIN PERSPECTIVE

Vukadin NISAVIC..... p.7.

ROMAN AND BYZANTINE DALMATIA ON THE TERRITORY OF MONTENEGRO UNTIL THE MIDDLE OF THE 13TH CENTURY

Dragutin PAPOVIC..... p.51.

THE FOREIGN POLICY OF FRANCE IN THE TIME OF LOUIS XIV

Milivoj BESLIN, Adnan PREKIC, Milos TIRNANIC..... p.83.

COMMUNICATING TOURIST OFFER IN A FOREIGN LANGUAGE HIGH- AND LOW-CONTEXT COUNTRY TESTIMONIALS

Marijana M. PRODANOVIC¹, Ieva BRAZAUSKAITE ZUBAVICIENE, Asta PUKIENE, Albertas JUODEIKA..... str.113.

US DIPLOMACY AND POLITICAL LIFE ON THE PAGES OF THE "GLASA CRNOGORCA" 1873-1914

Ivan TEPAVCEVIC, Predrag ADZIC..... p.145.

A DIFFERENT PERSPECTIVE OF MONTENEGRO IN THE 20TH CENTURY- Book review: Milan Scekcic, Inventing history-Review of the interpretation of the history of Montenegro in the 20th century

Edin SMAILOVIC..... p.165.

THINKING ABOUT THE PAST TO BUILD THE FUTURE–Book review: Dragan Markovina, Lebanon on the Neretva: the culture of memory and oblivion

Vukadin NISAVIC..... p.169.

RESIDENTIAL HELL-Book review: Aleksandar R. Miletić, Residential Hell - Rent Controlled System in Southeast, Eastern and Central Europe 1914-1930

Jovan MUHADINOVIC..... p.173.

A GENERATION THAT IGNORES HISTORY HAS NO PAST AND NO FUTUR

E-Book review: Teaching manual: Igor Radulović, Miloš Vukanović, War crimes of the 90s in the verdicts of the Montenegrin judiciary

Filip KUZMAN..... p.181.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS..... p.185.

Glavni i odgovorni urednik: Adnan Prekić

Urednici: Živko Andrijašević, Dragutin Papović, Ivan Tepavčević

Međunarodni uređivački odbor: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srđa Pavlović, University of Alberta, KANADA.

Montenegrin Journal for Social Sciences indeksira se u sljedećim naučnim bazama: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Lektura i korektura na engleskom: Danijela Milićević

Lektura i korektura na crnogorskom: Miodarka Tepavčević

Adresa: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Crna Gora;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ac.me

Priprema i štampa: Pro file – Podgorica

Tiraž: 100 primjeraka

Volume 8. 2024. Issue 1. Podgorica, June 2024.

SADRŽAJ:

STUDENTSKI PROTESTI 1968. – CRNOGORSKA PERSPEKTIVA

Vukadin NIŠAVIĆ..... str.7.

RIMSKA I VIZANTIJSKA DALMACIJA NA PROSTORU CRNE GORE DO SREDINE
XIII VIJEKA

Dragutin PAPOVIĆ..... str.51.

SPOLJNA POLITIKA FRANCUSKE U VRIJEME LUJA XIV

Milivoj BEŠLIN, Adnan PREKIĆ, Miloš TIRNANIĆ..... str.83.

COMMUNICATING TOURIST OFFER IN A FOREIGN LANGUAGE HIGH- AND
LOW-CONTEXT COUNTRY TESTIMONIALS

**Marijana M. PRODANOVIC¹, Ieva BRAZAUSKAITE ZUBAVICIENE, Asta
PUKIENE, Albertas JUODEIKA**..... str.113.

AMERIČKA DIPLOMATIJA I POLITIČKI ŽIVOT NA STRANICAMA GLASA
CRNOGORCA 1873-1914

Ivan TEPAVCEVIC, Predrag ADZIC..... str.145.

DRUGAČIJA PERSPEKTIVA CRNOGORSKOG 20.VIJEKA-Prikaz knjige: Milan
Šćekić, Izmišljanje istorije-Osvrt na tumačenje istorije Crne Gore 20.vijeka

Edin SMAILOVIĆ.....str.165.

PROMIŠLJANJE PROŠLOSTI RADI IZGRADNJE BUDUĆNOSTI-Prikaz knjige:
Dragan Markovina, Libanon na Neretvi: kultura sjećanja i zaborava

Vukadin NIŠAVIĆ..... str.169.

STAMBENI PAKAO-Prikaz knjige: Aleksandar R. Miletić, Stambeni pakao-sistem
kontrolisane stanarine u Jugoistočnoj, Istočnoj i Srednjoj Evropi 1914-1930

Jovan MUHADINović..... str.173.

GENERACIJA KOJA IGNORIŠE ISTORIJU NEMA PROŠLOST, A NI BUDUĆNOST-
Prikaz priručnika za nastavu: Igor Radulović, Miloš Vukanović, Ratni zločini
90-ih u presudama crnogorskog pravosuđa

Filip KUZMAN..... str.181.

UPUTSTVA ZA AUTORE..... str.185.

Review

DRUGAČIJA PERSPEKTIVA CRNOGORSKOG 20. VIJEKA

Prikaz knjige: Milan Šćekić, *Izmišljanje istorije – Osvrt na tumačenje istorije Crne Gore 20. vijeka,*

CENTAR ZA GEOPOLITIKU, Podgorica, 2024. str. 284.

Edin SMAILOVIĆ¹

Narodna biblioteka Bijelo Polje, Crna Gora

email: edinsmailovic80@gmail.com

Istorija je u Crnoj Gori uvijek aktuelna tema. Kako kod istoričara tako i kod onih koji to nijesu. Uglavnom su to nažalost epske gluposti obilježene epskim govorima, sve uz želju da opet budemo kao u stara dobra vremena „veliki i časni”. Romantiziranje bilo kojeg vremena i ličnosti iz istorije niko ko piše knjigu strogo istorijske tematike, sebi ne smije dozvoliti. Zato je dekonstrukcija nešto što je zadatak svakog istoričara i još važnije, to je pokazatelj dobre namjere. Jer vidite, istorija nas uči da nema svetaca. Svi vole moć i skloni su da je zloupotrijebe. Svi vole vlast i spremni su da je brane svim silama, ali i da se dodvoravaju i ulaguju vlastima. Zato je dobro i važno što prvo poglavlje Šćekićeve knjige nosi naslov „Crnogorska posla”.

U ovom poglavlju autor se dotiče svih slojeva crnogorskog društva s kraja 19 i početka 20. vijeka. Svi, od običnih građana preko generala i ministara pa do

¹ Edin SMAILOVIĆ (1980.) – Filozofski fakultet, Odsjek historije, završio je u Sarajevu 2005. godine. Pohađao je master studije bibliotekarstva u Ljubljani. Radnu karijeru započeo je u Zavičajnom muzeju u Bijelom Polju 2007. godine, a 2009. je počeo raditi u Narodnoj biblioteci u tom gradu. Na mjestu rukovodioca Narodne biblioteke u Bijelom Polju je od 2012. godine. Objavio je dvije knjige, a pjesme i priče su mu objavljivane u mnogim listovima.

samog kralja Nikole su kritički obrađeni u ovim tekstovima. U njima se donosi ne bismo rekli negativna, već realna slika crnogorskog društva, koje prosto mora biti takva, jer je istorijsko iskustvo to koje pored ostalog obrazuje jedno društvo. A crnogorsko društvo tog vremena još uvijek je daleko od iskustva uređene države i svijesti stanovnika da im je najbolje da žive upravo u uređenoj državi. Zato i imamo epizode koje nam Šćekić donosi: samovoljno priključenje na vodovod, neplaćanje poreza, naviku da se sporovi rješavaju "fizičkim argumentima", članove vladajuće porodice bez osjećaja odgovornosti, samovolju u odlučivanju iako formalno institucije postoje.

U drugom poglavlju ove knjige autor se bavi dominantnom vizurom iz Beograda kada je u pitanju Crna Gora. Zato je i poglavlje dobilo naslov „srpska posla”. U ovom poglavlju autor iznosi argumente upravo protiv te dominante vizure, koja ne samo da teži unesrećivanju Crne Gore već na duže staze unazađuje i samu Srbiju. Autor ovdje skreće pažnju na potpuno pogrešno postavljenu politiku zvanične Srbije prema susjedima, ali i sredstvima manipulacije kojima se pribjegava kako bi se ta politika realizovala. U ovom poglavlju autor donosi i tekstove svojih oponenta iz regije, što i poglavlje i knjigu čini dodatno sadržajnijim i korektnijim.

U trećem poglavlju pod naslovom „Evropski đak svjetska neznalica” Šćekić kritički analizira određena djela historičara Čedomira Antića. Očigledno da je autor uzeo baš Antića i baš ova njegova djela kako bi pokazao i dokazao koliko štete istoriji kao nauci mogu nanijeti upravo historičari. I u ovom poglavlju možemo naći Antićev tekst u kojem on polemiše i opovrgava stavove autora, što opet smatramo potrebnim, korektnim i važnim.

U četvrtom poglavlju autor se bavi najvažnijom godinom za Crnu Goru u 20. vijeku. Naravno u pitanju je 1918. godina i oprečni stavovima koji objektivno i danas postoje u ovom društvu o prirodi događaja koji su se u Crnoj Gori desili. Autor ovdje ne polemiše previše sa drugačijim stavovima, već se oslanja na provjerene istorijske činjenice, ostavljajući čitaocu da sam donese svoj sud o vremenu i događajima čije posljedice i danas dobrim dijelom trpimo.

Na kraju u petom poglavlju autor nam donosi sopstvene prikaze nekoliko istorijskih knjiga. Poglavlje i nosi jednostavno naslov „Prikazi”. Kroz njih se upoznajemo sa četiri zanimljive i važne knjige. Ali svakako ne samo to. Kroz prikaz ovih knjiga itekako možemo izvući zaključak o tome kako autor promišlja prošlost i o tome kakva uloga znanja o prošlosti treba biti u jednom civilizovanom društvu. Svakako, način na koji Ščekić piše prikaze će nas sigurno podstaknuti da se zainteresujemo za ove knjige, ali i autore istih.

Na kraju, ovo je knjiga koja je po svojoj strukturi zbirka eseja o prošlosti. Po nama, esej je veoma važan za opstanak istorije u široj javnosti, jer nam pruža mogućnost da na par stranica zainteresujemo javnost za određenu publikaciju ili temu. Istina je, nažalost, da je popularnost eseja uslovljena dobom užurbanosti u kojem živimo i gdje skoro niko nema ni vremena ni strpljenja za neko veće štivo. Ali tu je esej, koji ako je uspješan, ipak kod čovjeka može pokrenuti njegov urođeni istraživački duh. Preporučujemo iz ovih i još mnogih razloga ovu knjigu.